

Zagadnienia powtórzeniowe na sprawdzian z działu „Historia powszechna i Polski 1939 -2004”  
Po zakończeniu tego działu każdy uczeń:

### GENEZA I POCZĄTEK II WOJNY ŚWIATOWEJ

- Potrafi scharakteryzować i ocenić międzynarodową sytuację Polski przed wybuchem wojny;
- Zna datę: 1921 r. /układ obronny Polski z Francją i Rumunią/;
- Zna datę: 1939 r. /układ Polski z Wielką Brytanią/;
- Potrafi scharakteryzować politykę Niemiec w latach 30-tych XX w.;
- Zna datę: 1938 r. /przyłączenie Austrii do III Rzeszy/;
- Rozumie pojęcie: państwa osi;
- Potrafi wymienić układy międzynarodowe zawierane przez hitlerowskie Niemcy oraz wyjaśnić, czemu one służyły;
- Zna datę: 1938 r. /układ monachijski/;
- Rozumie pojęcie: układ monachijski /postanowienia/;
- Zna postać: Adolfa Hitlera;
- Potrafi wyjaśnić, że układ w Monachium zachęcał Hitlera do dalszej agresji;
- Potrafi wyjaśnić, jakie żądania wobec Polski wysunął Adolf Hitler i jak była reakcja władz polskich;
- Zna postać: Józefa Becka;
- Zna datę: 23 VIII 1939 r. /pakt Ribbentrop-Mołotw/;
- Potrafi wyjaśnić, czego dotyczył pakt Ribbentrop-Mołotow;
- Zna postać: Józefa Stalina;
- Zna datę: 1 IX 1939 r. /agresja niemiecka na Polskę, początek II wojny światowej/;
- Potrafi pokazać na mapie najważniejsze punkty polskiego oporu;
- Zna postać: mjr Henryka Sucharskiego i jego osiągnięcia;
- Zna postać: kpt. Władysława Raginisa i jego osiągnięcia;
- Zna postać: Walerian Czuma;
- Zna postać: Stefana Starzyńskiego;
- Rozumie pojęcie: walki nad Bzurą;
- Zna datę: 9 IX 1939 r. /bitwa nad Bzurą/;
- Zna datę: 17 IX 1939 r. /agresja ZSRR na Polskę/;
- Zna postać: Edwarda Rydza-Śmigłego;
- Potrafi wyjaśnić i ocenić, w jaki sposób Naczelny Wódz traktował w swoim rozkazie Armię Czerwoną i wojska niemieckie;
- Zna postać: gen. Franciszka Kleeberga;
- Zna datę: 5 X 1939 r. /bitwa pod Kockiem, ostatnia bitwa kampanii wrześniowej/;
- Potrafi dostrzec, że Polska była pierwszym państwem, które otwarcie przeciwstawiło się agresji Hitlera;
- Potrafi wskazać najważniejsze przyczyny klęski Polski;

### II WOJNA ŚWIATOWA – MILITARIA I POLITYKA

- Potrafi wymienić najważniejsze główne fronty II wojny światowej;
- Potrafi wskazać na mapie państwa podbite przez III Rzeszę w 1940 i 1941 r.;
- Zna datę: 22 VI 1940 r. /kapitulacja Francji/;
- Zna datę 1941 r. /agresja niemiecka na ZSRR, przystąpienie USA do wojny po stronie aliantów/; Rozumie pojęcie: państwa osi;
- Rozumie pojęcie: alianci;
- Zna datę: 1945 r. /kapitulacja Japonii/;
- Wie, jakie były powody kapitulacji Japonii /Hiroszima i Nagasaki/;
- Potrafi wyjaśnić, na czym polegał totalny charakter wojny;
- Potrafi wyjaśnić, jakie skutki dla narodu żydowskiego miał nazizm i antysemityzm;
- Rozumie pojęcie: Holocaust;
- Potrafi scharakteryzować etapy zagłady narodu żydowskiego;
- Rozumie pojęcie: getto;
- Zna datę 1942 r. /decyzja o „ostatecznym rozwiązaniu kwestii żydowskiej”/;
- Rozumie pojęcie: obozy zagłady;
- Potrafi scharakteryzować stosunek Polaków do kwestii zagłady Żydów;
- Rozumie pojęcie: Żegota;
- Zna datę: 1943 r. /likwidacja getta warszawskiego i wybuch powstania w getcie/;
- Rozumie pojęcie: Sprawiedliwy wśród narodów świata;
- Potrafi ocenić zbrodniczy charakter Holocaustu i innych form wyniszczania narodów/;
- Rozumie pojęcie: Wielka Koalicja;
- Rozumie pojęcie: Karta Atlantycka;
- Zna datę: 1941 r. /podpisanie Karty Atlantyckiej/;

- Rozumie pojęcie: Deklaracja Narodów Zjednoczonych;
  - Zna datę: 1942 r. /podpisanie Deklaracji Narodów Zjednoczonych/;
  - Zna datę: 1943 r. /konferencja w Teheranie/;
  - Rozumie pojęcie: konferencja w Teheranie /postanowienia/;
  - Zna datę: II 1945 r. /konferencja w Jaltcie/;
  - Rozumie pojęcie: konferencja w Jaltcie /postanowienia/;
  - Zna datę: VII/VIII 1945 r. /konferencja w Poczdamie/;
  - Rozumie pojęcie konferencja w Poczdamie /postanowienia/;
  - Potrafi wyjaśnić, jakie było znaczenie tzw. ładu jałtańskiego;
  - Potrafi dostrzec zależności między działaniami wojennymi i politycznymi;
  - Potrafi wskazać sposoby, jak można uniknąć wojen:
- POLACY WOBEC OKUPANTÓW
- Potrafi wskazać na mapie podział ziem polskich po IX 1939 r.;
  - Rozumie pojęcie: Generalne Gubernatorstwo /GG/;
  - Potrafi scharakteryzować i dostrzec różnice w stosunku Niemców do Polaków w GG i na ziemiach włączonych do Rzeszy;
  - Rozumie pojęcie: łapanki;
  - Rozumie pojęcie: obozy koncentracyjne;
  - Rozumie pojęcie: obozy zagłady;
  - Potrafi scharakteryzować stosunek okupanta radzieckiego do ludności polskiej na terenach włączonych do ZSRR;
  - Rozumie pojęcie: rusyfikacja;
  - Rozumie pojęcie: deportacje;
  - Zna datę: 1940 r. /zabicie polskich oficerów w Katyniu, Charkowie i Miednoje/;
  - Wie, jakie były losy polskich oficerów osadzonych w obozach w ZSRR;
  - Potrafi przedstawić strukturę polskiego państwa podziemnego;
  - Rozumie pojęcie: polskie państwo podziemne;
  - Rozumie pojęcie: ZWZ
  - Zna postać: gen. Kazimierza Sosnkowskiego;
  - Rozumie pojęcie: AK /zadania/;
  - Zna postać: gen. Stefana Roweckiego „Grota”;
  - Potrafi wyjaśnić, jak zorganizowany był pion cywilny polskiego państwa podziemnego;
  - Potrafi wyjaśnić, jak zorganizowany był pion cywilny polskiego państwa podziemnego;
  - Potrafi wskazać na wybranych przykładach przejawy walki zbrojnej i cywilnej;
  - Rozumie pojęcie: Szare Szeregi;
  - Potrafi wyjaśnić, jak działania zbrojne organizowały partie polityczne;
  - Rozumie pojęcie: Bataliony Chłopskie;
  - Rozumie pojęcie: Gwardia Ludowa/Armia Ludowa;
  - Rozumie pojęcie: Narodowe Siły Zbrojne;
  - Rozumie pojęcie: „Akcja N”;
  - Rozumie pojęcie: TON;
  - Potrafi wyjaśnić, jakie były przyczyny i skutki powstania warszawskiego;
  - Zna datę: 1 VII – 2 VIII 1944 r. / powstanie warszawskie/;
  - Potrafi wymienić główne tereny walk toczonych w czasie powstania warszawskiego;
  - Potrafi dostrzec patriotyczny i dramatyczny wymiar powstania warszawskiego
- SPRAWA POLSKA W II WOJNIE ŚWIATOWEJ
- Zna datę: 17 IX 1939 r. /utworzenie rządu polskiego na uchodźstwie/;
  - Zna postać: Władysława Raczkiewicza;
  - Zna postać: gen. Władysława Sikorskiego;
  - Zna postać: marszałka Edwarda Rydza-Śmigłego;
  - Potrafi wyjaśnić rolę rządu RP na obczyźnie;
  - Rozumie pojęcie: Rada Narodowa;
  - Zna postać: Ignacego Paderewskiego;
  - Zna datę: 1943 r. /śmierć premiera Sikorskiego/;
  - Zna postać: Stanisława Mikołajczyka;
  - Zna postać: Tomasza Arciszewskiego;
  - Zna/wymienia kolejnych Wodzów Naczelnych;
  - Rozumie pojęcie: Polskie Siły Zbrojne;
  - Zna datę: 30 VII 1941 r. /układ Sikorski-Majski/;
  - Rozumie pojęcie: układ Sikorski-Majski /postanowienia/;

- Rozumie pojęcie: amnestia;
- Zna postać: gen. Władysława Andersa;
- Potrafi wskazać główną przyczynę trudności w stosunkach między rządem RP i ZSRR;
- Rozumie pojęcie: Katyń;
- Potrafi podać przykłady udziału Polaków na frontach II wojny światowej;
- Zna datę: 1944 r. /bita pod Monte Cassino/;
- Rozumie pojęcie: Monte Cassino;
- Zna postać: Zygmunta Berlinga;
- Rozumie pojęcie: kościuszkowcy;
- Zna datę: 1943 r. /bita pod Lenino/;
- Rozumie pojęcie: Lenino;
- Potrafi wyjaśnić, jaka rolę w planach Stalina mieli odgrywać komuniści polscy;
- Zna skrót: PPR;
- Potrafi wyjaśnić, jakie były decyzje konferencji teherańskiej w sprawie Polski;
- Rozumie pojęcie: linia Curzona;
- Rozumie pojęcie: KRN;
- Zna postać: Bolesława Bieruta;
- Zna datę: 21 VII 1944 r. /powstanie PKWN/;
- Rozumie pojęcie: PKWN;
- Rozumie pojęcie: TRJN;
- Zna postać: Edwarda Osóbki-Morawskiego;
- Zna postać: Stanisława Mikołajczyka;
- Potrafi wyjaśnić, jakie decyzje w sprawie granic Polski podjęła konferencja poczdamska;
- Zna datę: 1945 r. /konferencja poczdamska/;
- Potrafi wskazać na mapie powojenne granice Polski;
- Potrafi wyjaśnić na wybranych przykładach, że sprawa polska była całkowicie zależna od decyzji wielkich mocarstw;
- Potrafi ocenić politykę aliantów zachodnich wobec Polaków;

#### ŚWIAT W OKRESIE ZIMNEJ WOJNY

- Potrafi wskazać ogólne cele ONZ;
- Zna skrót ONZ;
- Potrafi wyjaśnić, jak zorganizowana jest ONZ;
- Rozumie pojęcie: Zgromadzenie Ogólne;
- Rozumie pojęcie: Rada Bezpieczeństwa;
- Potrafi wyjaśnić, że po 1945 r. ukształtował się nowy układ sił na świecie;
- Rozumie pojęcie: demokracja ludowa;
- Rozumie pojęcie: system jałtański;
- Rozumie pojęcie: zimna wojna;
- Potrafi na wybranych przykładach scharakteryzować zimną wojnę;
- Rozumie pojęcie: żelazna kurtyna;
- Zna datę: 1949 r. /powstanie NATO/;
- Rozumie pojęcie: NATO;
- Zna datę: 1955 r. /powstanie Układu Warszawskiego/;
- Rozumie pojęcie: Układ Warszawski;
- Rozumie pojęcie: plan Marshalla;
- Rozumie pojęcie: RWPG;
- Potrafi wyjaśnić, co było główną przyczyną powstania dwóch państw niemieckich;
- Zna datę: 1948 r. /I kryzys berliński/;
- Rozumie pojęcie: I kryzys berliński;
- Zna datę: 1949 r. /powstanie RFN i NRD/;
- Rozumie pojęcie: RFN;
- Zna datę: 1952 r. /powstanie EWWiS/;
- Rozumie pojęcie: EWWiS;
- Rozumie pojęcie: dekolonizacja;
- Potrafi wyjaśnić, jakie były przyczyny dekolonizacji;
- Potrafi na wybranych przykładach scharakteryzować proces dekolonizacji;
- Zna datę: 1947 r. /powstanie Indii/;
- Rozumie genezę powstania Pakistanu;
- Potrafi wyjaśnić genezę państwa Izrael;
- Zna datę: 1949 r. /powstanie ChRL/;

- Potrafi wskazać na mapie Indie, Pakistan, Izrael, ChRL, Koreę Północną i Południową, Wietnam północny i południowy/;

#### POLSKA W SYSTEMIE STALINOWSKIM

- Potrafi scharakteryzować układ sił politycznych w Polsce po 1945 r.;
- Potrafi wyjaśnić, jakie czynniki ułatwiły komunistom przejście władzy w Polsce;
- Zna datę: 1944 r. /dekret o reformie rolnej/;
- Rozumie pojęcie: reforma rolna /zasady/;
- Rozumie pojęcie: nacjonalizacja przemysłu;
- Zna datę: 1947 r. /sfalszowane wybory/;
- Zna postać: Stanisława Mikołajczyka;
- Zna postać: Bolesława Bieruta;
- Zna postać: Władysława Gomułki
- Zna skrót PPR;
- Zna skrót PPS;
- Zna skrót: SD
- Zna skrót: SL;
- Zna skrót: PSL;
- Zna skrót: SP;
- Zna datę: 1948 r. /powstanie PZPR/;
- Zna skrót: PZPR;
- Potrafi wyjaśnić genezę i rolę, jaką w Polsce odgrywała PZPR;
- Potrafi dostrzec zależność między zjawiskami politycznymi i gospodarczymi;
- Rozumie pojęcie: gospodarka nakazowo-rozdzielcza;
- Rozumie pojęcie: plan sześcioletni;
- Rozumie pojęcie: PGR;
- Potrafi ocenić, jakie zmiany gospodarcze wprowadzili komuniści;
- Potrafi dostrzec zależności między zjawiskami gospodarczymi i społecznymi;
- Potrafi pokazać na mapie zmiany granic Polski dokonanych w wyniku II wojny światowej;
- Rozumie pojęcie: Ziemie Odzyskane;
- Rozumie pojęcie: Kresy Wschodnie;
- Potrafi wyjaśnić, jak zmiany gospodarcze wprowadzone przez komunistów zmieniły strukturę społeczną;
- Zna datę: 1952 r. /uchwalenie konstytucji PRL/;
- Potrafi scharakteryzować założenia ustrojowe konstytucji z 1952 r.
- Zna skrót: PRL;
- Rozumie pojęcie: walka klasowa;
- Rozumie pojęcie: Radio Wolna Europa;
- Zna datę: 1953 r. /uwięzienie prymasa Wyszyńskiego/;
- Zna postać: Stefana Wyszyńskiego;
- Potrafi ocenić niehumanitarny i zbrodniczy charakter systemu stalinowskiego;

#### DAŻENIA DO POKOJOWEGO WSPÓLISTNIENIA

- Zna datę: 1953 r. /śmierć Stalina/;
- Rozumie pojęcie: odwilż;
- Zna postać: Nikity Chruszczowa;
- Zna datę: 1956 r. /XX Zjazd KPZR/;
- Zna skrót: KPZR;
- Potrafi wyjaśnić, jakie było znaczenie XX zjazdu KPZR;
- Zna datę: 1956 r. /interwencja radziecka na Węgrzech/;
- Zna datę: 1968 r. /interwencja Układu Warszawskiego w Czechosłowacji/;
- Rozumie pojęcie: mur berliński;
- Potrafi wyjaśnić, jakie były przyczyny interwencji amerykańskiej w Wietnamie;
- Zna datę: 1967 r. /konflikt na Bliskim Wschodzie/;
- Potrafi wyjaśnić, jaki był efekt wojny Izraela z Syrią w 1967 r.;
- Potrafi wskazać najważniejszą przyczynę konfliktów na Bliskim Wschodzie;
- Potrafi wskazać na mapie Izrael, Wzgórza Golan i Zachodni Brzeg Jordanu;
- Zna datę: 1960 r. /rok Afryki/;
- Potrafi wyjaśnić, dlaczego rok 1960 jest nazywany rokiem Afryki;
- Rozumie pojęcie: dekolonizacja;
- Potrafi wyjaśnić, jakimi sposobami odbywała się dekolonizacja w Afryce;
- Rozumie pojęcie: Trzeci Świat;
- Potrafi scharakteryzować sytuację państw Trzeciego Świata po uzyskaniu niepodległości;

- Potrafi wskazać na mapie państwa Trzeciego Świata;
- Potrafi wymienić przejawy współpracy państw europejskich;
- Zna datę: 1957 r. /utworzenie EWG/;
- Wie, jakie państwa tworzyły EWG;
- Zna skrót: EWG;
- Zna datę: 1967 r. /powstanie Wspólnot europejskich/;
- Rozumie pojęcie: II Sobór Watykański;
- Zna postać: Jana XXIII;
- Zna postać: Pawła VI;
- Zna postać: Jana Pawła II;
- Potrafi wyjaśnić znaczenie ogólnych zasad II Soboru Watykańskiego;
- Rozumie pojęcie: sobór;
- Rozumie pojęcie: ekumenizm;
- Potrafi scharakteryzować relację Wschód-Zachód w latach 70-tych XX w.;
- Rozumie pojęcie: SALT I;
- Zna datę: 1975 r. /podpisanie Aktu Końcowego KBWE/;
- Zna skrót: KBWE;
- Rozumie pojęcie: KBWE/postanowienia/;
- Zna datę: 1979 r. /interwencja radziecka w Afganistanie/;
- Zna datę: 1961 r. /pierwszy człowiek w kosmosie – Jurij Gagarin/;
- Zna postać: Michaiła Gorbaczowa;
- Zna postać: Ronalda Reagana;
- Potrafi na wybranych przykładach wyjaśnić różnicę między zimną wojną i pokojowym współistnieniem;
- Potrafi uzasadnić, dlaczego trudno było osiągnąć pokojowe współistnienie;

#### PRZEMIANY POLITYCZNE I GOSPODARCZE PRL D KOŃCA LAT SIEDEMDZIESIĄTYCH

- Potrafi wymienić najważniejsze protesty społeczne w czasach PRL;
  - Rozumie pojęcie: Polski Październik;
  - Zna datę: 1956 r. /wydarzenia poznańskie/;
  - Potrafi wyjaśnić, jakie były skutki wydarzeń Polskiego Października/;
  - Zna postać: Władysława Gomułki;
  - Zna postać: kard. Stefana Wyszyńskiego;
  - Zna datę: 1966 r. /Milenium/;
  - Rozumie pojęcie: milenium;
  - Potrafi scharakteryzować konflikt państwo-Kościół w czasie obchodów milenium;
  - Zna datę: 1968 r. /wydarzenia marcowe/;
  - Rozumie pojęcie: wydarzenia marcowe;
  - Rozumie pojęcie: propaganda antysyjonistyczna;
  - Zna datę: 1970 r. /wydarzenia grudniowe/;
  - Rozumie pojęcie: wydarzenia grudniowe;
  - Potrafi wyjaśnić, jakie były skutki wydarzeń grudniowych;
  - Zna postać: Edwarda Gierka;
  - Potrafi wskazać przykłady gospodarczych trudności i osiągnięć;
  - Rozumie pojęcie: „druga Polska”
  - Rozumie pojęcie: maluch;
  - Zna datę: 1976 r. /protesty w Radomiu i Ursusie/;
  - Potrafi wyjaśnić, jaka była geneza i skutki protestów w 1976 r.;
  - Rozumie pojęcie: KOR;
  - Rozumie pojęcie: KPN;
  - Potrafi na wybranych przykładach wyjaśnić niedemokratyczny charakter ustroju PRL;
  - Potrafi dostrzec rolę Kościoła jako jedynej niezależnej siły w PRL;
  - Zna datę: 1978 r. /wybór Karola Wojtyły na papieża/;
  - Zna postać: Karola Wojtyły;
  - Zna datę: 1979 r. /I pielgrzymka Jana Pawła II do Polski/;
  - Potrafi wyjaśnić, jakie znaczenie pielgrzymka papieża do Polski w 1979 r.;
- #### DROGA DO POLSKI DEMOKRATYCZNEJ
- Potrafi wyjaśnić, jak była geneza strajków sierpnia 1980 r.;
  - Zna datę: 1980 r. /strajki sierpniowe/;
  - Zna skrót: MKS;
  - Zna postać: Lecha Wałęsy;

- Potrafi wyjaśnić, jakie były postulaty strajkujących /21 postulatów/;
  - Zna datę: 31 VIII 1980 r. /podpisanie umowy społecznej – porozumienia sierpniowe/;
  - Zna postać: Stanisława Kani;
  - Zna postać: gen. Wojciecha Jaruzelskiego;
  - Wie, co było najważniejszym efektem podpisania porozumień sierpniowych;
  - Potrafi wyjaśnić, jakie nadzieje wiąźali Polacy z powstaniem „Solidarności”;
  - Rozumie pojęcie: NSZZ „Solidarność”;
  - Zna datę: 13 XII 1981 r. /wprowadzenie stanu wojennego/;
  - Zna skrót: WRON;
  - Rozumie pojęcie: stan wojenny;
  - Potrafi dostrzec, że stan wojenny był wydarzeniem wywołującym różne oceny;
  - Potrafi wyjaśnić, jakie były skutki wprowadzenia stanu wojennego;
  - Zna datę: 1983 r. /nagroda Nobla dla Wałęsy/;
  - Zna datę: II 1989 r. /Okragły Stół/;
  - Rozumie pojęcie: Okragły Stół;
  - Zna postanowienia zawarte przy Okragłym Stole;
  - Potrafi ocenić, że po „okragłym stole” dokonały się w Polsce ważne przemiany;
  - Zna datę: 4 VI 1989 r. /pierwsze częściowo wolne wybory parlamentarne/;
  - Zna wyniki wyborów parlamentarnych z 1989 r.;
  - Zna postać: Tadeusza Mazowieckiego;
  - Potrafi ocenić następstwa rozmów przy Okragłym Stole;
  - Potrafi scharakteryzować przemiany ekonomiczne zapoczątkowane przez rząd Mazowieckiego;
  - Zna postać: Leszka Balcerowicza;
  - Zna datę: 1990 r. /rozwiązanie PZPR/;
  - Zna skrót SLD;
  - Zna datę: 1990 i 1995 r. /wybory prezydenckie/;
  - Zna postać: Aleksandra Kwaśniewskiego;
  - Zna datę: 1999 r. /wejście Polski do NATO/;
  - Zna datę: 2004 r. /wejście Polski do UE/;
  - Potrafi wyjaśnić, że społeczeństwo ma prawo przeciwstawiania się niedemokratycznej władzy;
- UPADEK SYSTEMU JAŁTAŃSKIEGO**
- Rozumie pojęcie: system jałtański;
  - Potrafi wyjaśnić, dlaczego po 1989 r. nastąpił upadek systemu jałtańskiego;
  - Rozumie pojęcie: „Jesień Ludów”;
  - Rozumie pojęcie: aksamitna rewolucja;
  - Zna datę: 1990 r. /zjednoczenie Niemiec/;
  - Potrafi wyjaśnić, dlaczego doszło do rozpadu ZSRR;
  - Zna postać: Michaiła Gorbaczowa;
  - Zna datę: 1991 r. /rozwiązanie ZSRR/;
  - Zna postać: Borysa Jelcyna;
  - Potrafi wskazać na mapie zmiany granic państwowych po 1989 r.;
  - Potrafi wskazać na mapie Europy państwa, z którymi obecnie graniczy Polska;
  - Potrafi podać przejawy działań integracyjnych w Europie;
  - Zna datę: 1993 r. /układ z Maastricht/;
  - Rozumie pojęcie: układ z Maastricht;
  - Zna datę: 1999 r. /wejście Polski do NATO/;
  - Zna datę: 2004 r. /wejście Polski do UE/;
  - Potrafi wyjaśnić przyczyny i następstwa wzrostu znaczenia Stanów Zjednoczonych;
  - Rozumie pojęcie: terroryzm;
  - Zna datę: 11 IX 2001 r. /zamach na WTC w Nowym Jorku/;
  - Potrafi uzasadnić, dlaczego terroryzm stanowi zagrożenie dla współczesnego świata;

Treści niepodkreślone stanowią zakres wiadomości i umiejętności podstawowych /do oceny dostatecznej/; treści niepodkreślone i podkreślone /łącznie/ stanowią wymagania ponadpodstawowe /na ocenę dobra i wyżej/